

НАДИЦА КОСТИЋ
Народна библиотека Пирот
bibliopirot@ptt.rs

УДК 02(497.11)
338.483.12:02(497.11)

БОЈАНА МИТИЋ
Народна библиотека Пирот
mitic.bojana.90@gmail.com

МИЛАН ЈОВАНОВИЋ
Народна библиотека Пирот
mixaptt@yahoo.com

МИЛОРАД КОСТИЋ
Народна библиотека Пирот
miloradnbpi@gmail.com

БИБЛИОТЕКА КАО ВОДИЧ КРОЗ КУЛТУРНО НАСЛЕЂЕ ПИРОТА

САЖЕТАК | Рад има за циљ да осветли однос библиотеке према културном туризму, који чини потку развоја једног друштва. Данас се културни туризам (културно наслеђе) свеобухватније посматра и све више се ради на значају и истицању његове улоге. У раду ће бити представљено на који начин Народна библиотека Пирот доприноси развоју туристичке понуде Пирота и околине. Један од начина Библиотеке да промовише пиротски крај јесте одржавање Фестивала стрипа. Захваљујући истом, шира јавност и туристи могу се упознати са Пиротском тврђавом у којој се одржавају књижевне вечери; Музејом Понишавља и његовом богатом музејском колекцијом; пиротским ћилимом – симболом града; разним споменицима од великог историјског значаја, као и скулптурама француских уметника. Богат завичајни фонд Библиотеке даје детаљан увид у Пирот и околину. Пирот је познат по великом броју манастира што чини део туристичке понуде, а Библиотека се труди да издавањем монографија такве тематике допринесе бољој посећености ових светиња и што бољем познавању наше културе. Година која је за нама била је у знаку дигитализације, па богата дигитална колекција омогућава како очување фонда тако и бољи приступ завичајној грађи и већу информисаност друштва. У раду ћемо се осврнути и на књижевни рад Слободана Џунића (1921–1998), који је Стару планину увео у књижевност. Данас Стара планина постаје све чешћа туристичка дестинација љубитеља нетакнуте природе, на којој се налази највећи број водопада у Србији. Округлим столом биће

обележено 100 година од рођења Џунића, а у његовом родном селу Темска постављена је и спомен-плоча. У сарадњи са Огранком САНУ из Ниша у плану је и отварање спомен-собе.

КЉУЧНЕ РЕЧИ | туризам, култура, фестивал стрипа, Стара планина, Слободан Џунић, дијалекат, дигитализација

КУЛТУРНИ ТУРИЗАМ КРОЗ ФЕСТИВАЛ СТРИПА

Културни туризам је појава која, по дефиницији, омогућава да места која нису искључиво туристичка и немају туристичка кретања током читаве године могу да креирају туристичку понуду захваљујући својим културним и уметничким потенцијалима.¹ Пирот је град смештен на југоистоку Србије и обилује бројним културним и природним богатствима. Познат је по ћилимарству и пиротском качкаваљу, а све више и по пегланој кобасици. Захваљујући својим природним лепотама, Стара планина постаје све чешћа туристичка дестинација али и место рађања култних филмова. Како културни туризам обухвата религиозни, образовни, фестивалски и културни туризам повезан са културно-историјским и нематеријалним наслеђем, Народна библиотека Пирот (НБПИ) може да допринесе развоју туристичке привреде Пирота.

Године 2009. у организацији НБПИ почиње фестивал стрипа под слоганом *Пирош - град сџриша*. Циљ овог фестивала је био да се најмлађа публика упозна са деветом уметношћу и да Пирот добије стрип цртаче. С обзиром на то да културни туризам подразумева да појединац истражује, упозна и научи нешто ново, фестивалом стрипа смо управо то и постигли. Окупљени стрип-цртачи (Алекса Гајић, Дражен Ковачевић, Игор Крстић, Жељко Пахек) држали су школу стрипа и, намерно или случајно, промовисали лепоте пиротског краја, материјална и нематеријална културна добра: пиротски ћилим, пиротски говор, опанак, Момчилов град и коња Јабучила, Музеј Понишавља, таин, разне споменике и скулптуре.

Пиротска тврђава - Момчилов град, инспирација је многим уметницима. Била је део сценографије за снимање филма Бој на Косову, серије Бранко Коцкица и Бележница професора Мишковића. У сарадњи са Музејом Понишавља, НБПИ

---

¹ Весна Ђукић Дојчиновић, *Културни туризам: менаџмент и развојне стратегије* (Београд: Слио, 2005).

у овом средњовековном амбијенту организује промоције књига. На четвртом фестивалу стрипа своје место је имала „Дружина Дарданели“, тим хероја, „протагониста српске и европске књижевности“, који су се савршено уклопили у простор тврђаве из 19. века. У самом парку Кале, где је смештена и тврђава, туристи могу видети и крилатог коња Јабучила, инсталацију Зорана Мојсилова, истакнутог уметника из САД, који је пореклом из Пирота. О Јабучилу постоје бројне легенде, а опеван је и у народним епским песмама као коњ војводе Момчила.

Пирот је сигурно најпознатији по пиротском ћилиму. На фестивалу стрипа нашао се у друштву Едит, јунакиње из дугометражног анимираног филма „Едит и ја“, Алексе Гајића. Оно што пиротски ћилим чини посебним јесте спектар боја и облика. Најпознатији симбол је корњача чије је главно својство дуг живот. Израђује се техником клечања и исти је са лица и наличја. Пиротски ћилим се може видети у Читаоници НБПИ приликом промоција књига завичајних писаца или књига које за тему имају наш крај; у Музеју Понишавља, као и у Занатској задрузи за производњу пиротског ћилима и сувенира „Дамско срце“.

Музеј Понишавља у Пироту отворен је 1956. г. Смештен је у кући трговца Малог Ристе, балканско-оријенталног стила из 1848. г. Занимљива је чињеница да се у овом музеју чува Таин – војнички хлеб из 1912, јединствени експонат који се ретко може наћи као део музејских збирки. У форми стрипа престављена је прича о војнику Алекси Здравковићу, који креће у Први светски рат, а сујеверна мајка га заветује да сачува прво следовање војничког хлеба који добије у касарни јер је веровала да ће га спасити смрти. Захваљујући хлебу или чистој војничкој срећи, Алекса се вратио мајци жив и здрав. Оно што је посебно битно за рад наших стрип-цртача јесте да је разговор између мајке и сина написан на дијалекту, нашем говорном бисеру.

Пирот се може похвалити и бројним културно-историјским споменицима. Неки од њих нашли су се на корицама публикација које су пратиле сваки фестивал стрипа. Скулптура „Жена и музика“, дело француског уметника Доминика Лабовиа из Париза, дуги низ година красила је двориште највеће индустрије одеће у Србији – „Први мај“. Након приватизације фабрике, Одлуком о уступању, ово дело је постављено на Тргу пиротских ослободиоца у самом центру града „да би дошло до лепшег изгледа градског центра, а уједно би се формирао и јединствени музеј на отвореном што је од општег интереса за све грађане Пирота, а и за многобројне посетиоце који би имали прилику за разгледање скулптура светски признатих уметника.“² Део културне баштине је и Споменик

² Радмила Влатковић, *Уметничка збирка Првој маја* (Пирот: Музеј Понишавља Пирот, 2013), 9.

ослободиоцима Пирота у Српско-турском рату 1887. „Значај Споменика ослободиоцима Пирота у Тијабари огледа се у томе што он припада корпусу споменика који су подизани у циљу меморисања догађаја из прошлости Србије, чија је изградња била део српске националне меморије условљене положајем нације и државе, која је кроз овај историјски догађај славила хероје из скорије прошлости, који је довео до припајања Пирота Србији.”³ Историја споменика крије једну причу која би туристима, који су мотивисани културним разлозима, била занимљива. За време Другог светског рата бугарски фашисти су оскрнавили овај споменик и украли бакарног орла који се налазио на врху обелиска. Народ, наравно, прича другу причу, да су Бугари украли орла од правог злата, а уместо њега да је постављен бронзани орао који и данас са распоном крила од 3 м пркоси времену. Споменик ослободиоцима Пирота од Турака проглашен је за културно добро 9. 6. 1987. (*Међуојшћински Сл. листи Ниш* бр. 15/87)

ПРОМОВИСАЊЕ КУЛТУРНОГ ИДЕНТИТЕТА ГРАДА КРОЗ ИЗДАЊА НАРОДНЕ БИБЛИОТЕКЕ ПИРОТ

Оно што чини издавачку продукцију Народне библиотеке Пирот посебном јесу дела написана на дијалекту. Захваљујући географском положају, Пирот има своје језичко благо – пиротски говор (део тимочко-лужичког дијалекта), који је део нашег културног наслеђа, традиције и идентитета. Како стандардни књижевни језик прети да потисне употребу дијалекта и тако га истисне из живота људи, завичајни аутори су свесни богатства које носи наш дијалекат, па неретко објављују књиге и на локалном говору и на тај начин чувају културни идентитет нашег краја. На дијалекту су писана прозна и поетска дела. Дијалекат се чува кроз народне умотворине, шаљиво приповедање о Пироћанцима, а пиротско приповедање се налази на списку српских нематеријалних културних добара⁴. Према подацима из Cobiss-а, НБПИ је до данас објавила 124 наслова (преузето 19. 9. 2021.)

³ Споменик ослободиоцима Пирота, Википедија, приступ 19. 9. 2021, https://sr.wikipedia.org/sr-ec/%D0%A1%D0%BF%D0%BE%D0%BC%D0%B5%D0%BD%D0%B8%D0%BA_%D0%BE%D1%81%D0%BB%D0%BE%D0%B1%D0%BE%D0%B4%D0%B8%D0%BE%D1%86%D0%B8%D0%BC%D0%B0_%D0%9F%D0%B8%D1%80%D0%BE%D1%82%D0%B0.

⁴ Пиротско приповедање, Википедија, приступ 19. 9. 2021, https://sr.wikipedia.org/sr-ec/%D0%9F%D0%B8%D1%80%D0%BE%D1%82%D1%81%D0%BA%D0%BE_%D0%BF%D1%80%D0%B8%D0%BF%D0%BE%D0%B2%D0%B5%D0%B4%D0%B0%D1%9A%D0%B5.

Када бисмо пратили стваралаштво наших завичајних писаца, приметимо да углавном доминирају теме села, сеоског амбијента, природа са њеним чарима и чудесима, народна веровања и обичаји, патријархалне вредности, Стара планина и Старопланинци, њихов менталитет – све оно што је карактеристично за овај део југоисточне Србије. Међутим, када се у било ком контексту говори о култури пиротског краја, неизбежно се мора кренути од имена Слободана Џунића, писца који је у српску књижевност увео пиротски крај са свим својим језичким, социолошким, етнолошким и фолклорним особеностима.

Своје стваралаштво Џунић је испунио призорима живота под Миџором, описујући обичаје и народна веровања. У његовом стваралаштву доминирају социјалне и егзистенцијалне теме, мит и митско, фолклорно и фантастично, смело уноси дијалекатске облике лексике, али се у његовим делима идентификују и елементи магичног реализма. Иза себе је оставио осам збирки приповедака и осам романа од којих је најпознатији „Ветрови Старе планине“. Говорећи о његовом језику, Гојко Антић каже: „Истина, из богатог фолклора пиротског краја Џунић користи стилску суптилност језика, његову општу, структуралну креативну експресивност и психоаналитичко тумачење речи... Он има своје законитости, ритам, боје, особености, лепоту, мелодију, звукове, одраз и израз душе једног посебног света и поднебља старе цивилизације; тек са тим говором тај свет јесте какав јесте, има свој пуни интегритет.“⁵ Овакав приступ пиротском дијалекту посебно је важан имајући у виду данашњи приступ дијалектима, који у савременој поп култури углавном служе за подругивање, а што је резултат незнања и непознавања истог.

Џунићев свет је свет Старе планине. Родно село (Темска), Покровеник, Миџор, Рудиње... представљају центар његовог интересовања и пасиониране везаности за амбијент, па су зато и описи тога краја врло сликовити, ефектни и упечатљиви. Неретко се дешава да истраживачи и туристи који посећују пиротски крај покажу интересовање и за стваралаштво овог писца желећи да кроз његове књиге упознају пределе Старе планине.

У жељи да се истакне значај Џунићевог стваралаштва како за културу, па и промовисање пиротског краја, тако и његов значај за свеукупну српску књижевност, НБПИ је 1995. организовала округли сто на коме су учешће узели сви иманентни књижевни критичари говорећи о поетици Слободана Џунића, а исте године је из штампе изашао зборник радова у издању Библиотеке под називом

---

⁵ Гојко Антић, „Један поглед на поетску прозу Слободана Џунића“, у *Књижевно дело Слободана Џунића* (Пирот: Народна библиотека Пирот, 1995): 98.

„Књижевно дело Слободана Џунића“. Ове године се обележава 100 година од рођења писца, па је тим поводом у библиотеци одржала предавање проф. др Данијела Костадиновић на тему „Магични реализам Слободана Џунића“. Читајући редове његовог романа „Ветрови Старе планине“, познати пиротски глумац нас је одвео на обронке Старе планине и указао на њене још увек неоткривене пределе. Лепоте Старе планине, сликовитост говорног језика, сложени међуљудски односи, митски и фолклорни свет житеља овог поднебља, односно читав стваралачки опус овог писца чини да Пироћанци и Пирот осећају огромну захвалност и обавезу да стално и изнова промовишу његов живот и дело. Тако је у селу Темска ове године постављена спомен-плоча на кући у којој је рођен, па поред свих природних богатстава ово је још један разлог да туристи посете село. У сарадњи НБПИ са огранком САНУ у Нишу у плану је отварање спомен-собе у НБПИ.

Још један прилог очувању пиротског културног идентитета даје Драгољуб Златковић, који слови за Вука Караџића нашег краја. По професији агроном, али његова љубав и занимање за народни говор, културу, народне обичаје и традицију створила је од њега чувара наше традиције. Да би туриста културну посебност нашег краја боље упознао и разумео, неопходно је анимирати га причама о нашим обичајима, народним веровањима, о настанку појединих мистичних места. Златковић то чини од 1965. године када истражује усмено народно стваралаштво и записује приповетке, приче, анегдоте, песме, тужбалице, ругалице, клетве, здравице и тако даље. Његов највећи допринос српској лингвистици је „Речник пиротског говора“ у два тома, објављен 2014. у издању Службеног гласника, за који добија награду Вукове задужбине 2015. Ово је један од најобимнијих дијалекатских речника са 33.000 речи локалног говора. Од самог почетка, НБПИ објављује његова дела на дијалекту као и његову прикупљену грађу.

Такође, Библиотека је издавач и „Пиротског зборника“, научног часописа, који је „најозбиљнији прилог очувању културне баштине“ и излази од 1968. године. Садржи радове о Пироту и Пироћанцима, теме из књижевности, лингвистике, историје и географије, осврте на политичку ситуацију и прошлост нашег града, као и теме из других природних и друштвених наука. Аутори радова су универзитетски професори, академици, научници, студенти, истраживачи. Сви бројеви Зборника могу се наћи у пдф-у формату на сајту НБП и НБС.

Због великог броја светиња и фресака, Пирот већ осам деценија носи епитет Мали Јерусалим. Овај епитет је добио захваљујући преосвећеном владци Николају Велимировићу који је, обилазећи манастире Понишавља, схватио каквим културно-историјским и духовним благом располаже град Пирот. У манастирима и црквама овог краја налазе се фреске које у другим православним

храмовима не постоје. Тако ћемо у селу Рсовци, у Цркви Светог Петра и Павла угледати фреску са ликом Исуса Христа Младенца, који је представљен без косе и у народу је познат као Ђелави Исус; а селу Сукову, у манастиру који је посвећен Успењу Пресвете Богородице, може се видети необична фреска Светог Христифора са животињском главом, као и јединствени приказ Богородице са крилима. Поред књига на дијалекту, НБПИ чува сећање и на наше светиње, па је недавно изашла из штампе књига „Обнова и градња храмова Изворске парохије“, у којој су представљене две обновљене светиње у селима Извор и Градашница и једна новоизграђена у селу Пољска Ржана.

Завичајно одељење НБПИ је чувар идентитета једне средине кроз хронике села. Најстарија хроника села у нашој библиотеци је из 1974. г. монографија села Крупац, аутора др Јована Ђирића и Витомира Живковића. У хроникама је описан настанак и развој неког места, политичка, културна и привредна дешавања, обичаји, неретко и архитектура; мештани који су тај крај учинили посебним, а све са циљем да се сведочанство о једном месту сачува од заборавља. Разлози нестајања села су бројни, па је тако природном катастрофом нестало село Завој „када се 1963. земљиште са падина Старе планине сурвало у долину реке Височице и преградило њен ток, што је довело до потапања села. Тако се на географској карти уместо села Завој нашло Завојско језеро“⁶, незаобилазна дестинација туриста када је Пирот у питању. Ово је само један у низу примера о важности хроника села, њихови аутори су нам показали каквом историјом располажемо, а на будућим генерацијама је да се „врате коренима“, да истражују и употпуне причу о селима.

КУЛТУРНИ ТУРИЗАМ У САВРЕМЕНОМ ДОБУ ДИГИТАЛИЗАЦИЈЕ

Савремени начин живота, убрзан развој технологије и њено коришћење наметнули су потребу за дигитализацијом највредније библиотечке грађе и њеним измештањем у виртуелни свет. На овај начин Библиотека чува и популаризује своје културно наслеђе, штити грађу од пропадања и евентуалног оштећења, елиминише проблем ограничене доступности због лимитираног броја примерака, истовремено грађа је доступна путем интернета у сваком тренутку из било ког дела света. Веома је важно да завичајне колекције, које су неретко мале по

⁶ Нарциса Алексић, Надица Костић, „Хронике села - специфична колекција завичајног фонда“, у *Народна библиотека Пирот - ирилози за монографију* (Пирот: Народна библиотека Пирот, 2012), 90.

свом обиму у односу на остатак фонда, буду у што већој мери видљиве и доступне, поготову она грађа којој је истекао рок важности ауторских права. Библиотека тако скреће пажњу и повећава интересовање јавности за грађу која је непозната али и често недоступна корисницима због своје природе.

Народна библиотека Пирот је, у заједничком пројекту са библиотеком „Милутин Бојић“ из Београда, 2020. године, покренула пројекат Завичајне дигиталне колекције којим је своју дигиталну грађу учинила доступном путем интернета.

Резултат ове сарадње је постављање савремене, двојезичне апликације путем које су представљене колекције монографских и серијских публикација, некњижне грађе као и старе и ретке књиге. Корисници, сем прегледа, грађу могу да претражују у пуном тексту. На овај начин корисници могу да се упознају са настанком, историјом и географијом Пирота, старим занатима, књижевношћу, виде нашу најстарију сачувану рукописну књигу „Тефтер Нишавске митрополије“, прочитају забележене ратне приче Пироћанаца у ослободилачким ратовима, прелистају најважније догађаје из 19. века у тротомном издању „Пирот и срез нишавски“, сазнају какав је био грађански и политички живот Пирота почетком 20. века кроз листове „Глас нашег истока“, „Момчиловац“, „Пиротски венац“, „Пиротски гласник“ и „Слободна реч“, упознају архитектуру града кроз старе разгледнице и дописне карте, али и да пронађу савремене научне радове у најстаријем активном научном часопису у округу „Пиротски зборник“. Колекција је значајна и по томе што између осталог садржи и грађу која је писана на пиротском говору који се у последње време све више заборавља или погрешно интерпретира.

Библиотека је током 2020. и 2021. схватила значај сарадње са осталим институцијама културе везан за набавку дигиталних копија грађе које пиротска библиотека не поседује као и грађе чији су они издавачи. На овај начин прибављене су дигиталне копије листова штампаних на територији Пирота почетком двадесетог века, а које наша библиотека физички не поседује у свом фонду: „Пиротски венац“ из Националне и свеучилишне књижнице у Загребу, „Момчиловац“ из Народне библиотеке „Вук Караџић“ Крагујевац, „Пиротски гласник“ и „Слободна реч“ из Народне библиотеке Србије. Процес богаћења дигиталне колекције није ограничен већ се стално наставља и представља одличан водич за некога ко се тек упознаје, као веома добру основу за озбиљније истраживање било које области везане за пиротски крај.

ЗАКЉУЧАК

Културни туризам представља посебну грану туризма која подразумева посету културно-историјским споменицима, али и познавање језика, обичаја, народних веровања једног краја, музику, народне ношње и све оно што је битно за разумевање културе једног народа и што тај народ чини посебним. Народна библиотека Пирот кроз различите аспекте промовише културни идентитет нашег града, а како савремено доба носи нове изазове у библиотекарству, сарадња установа културе може развој културног туризма да подигне на много већи ниво.

ЛИТЕРАТУРА И ИЗВОРИ

Алексић, Нарциса и Надица Костић. „Хронике села - специфична колекција завичајног фонда”. У *Народна библиотека Пирот - њилози за монографију*. Пирот: Народна библиотека Пирот, 2012.

Антић, Гојко. „Један поглед на поетску прозу Слободана Џунића”. У *Књижевно дело Слободана Џунића*. Пирот: Народна библиотека Пирот, 1995.

Влатковић, Радмила. *Умешничка збирка Првој маја*. Пирот: Музеј Понишавља Пирот, 2013.

Ђукић Дојчиновић, Весна. *Културни туризам: менаџмент и развојне стратегије*. Београд: Сlio, 2005.

Пиротско приповедање. Википедија. Приступ 19. 9. 2021. https://sr.wikipedia.org/sr-ec/%D0%9F%D0%B8%D1%80%D0%BE%D1%82%D1%81%D0%BA%D0%BE_%D0%BF%D1%80%D0%B8%D0%BF%D0%BE%D0%B2%D0%B5%D0%B4%D0%B0%D1%9A%D0%B5.

Споменик ослободиоцима Пирота. Википедија. Приступ 19. 9. 2021. https://sr.wikipedia.org/sr-ec/%D0%A1%D0%BF%D0%BE%D0%BC%D0%B5%D0%BD%D0%B8%D0%BA_%D0%BE%D1%81%D0%BB%D0%BE%D0%B1%D0%BE%D0%B4%D0%B8%D0%BE%D1%86%D0%B8%D0%BC%D0%B0_%D0%9F%D0%B8%D1%80%D0%BE%D1%82%D0%B0.

NADICA KOSTIĆ
Public Library Pirot
bibliopirot@ptt.rs
BOJANA MITIĆ
Public Library Pirot
mitic.bojana.90@gmail.com
MILAN JOVANOVIĆ
Public Library Pirot
mixaptt@yahoo.com
MILORAD KOSTIĆ
Public Library Pirot
miloradnbpi@gmail.com

LIBRARY AS A GUIDE THE CUCLUREL HERITGE OF PIROT

SUMMARY | This study aims to shed light on the library's attitude towards cultural tourism which is the foundation for the development of a society. Nowadays, cultural tourism (cultural heritage) is understood more comprehensively and more efforts are being made to emphasize its importance and role. The study will present the way in which the National Library of Pirot contributes to the development of tourist offer of Pirot and its surroundings. One of the ways in which the library promotes the region of Pirot is organizing Comic Book Festival. Thanks to this festival, general public and tourists can get acquainted with the Fortress of Pirot, where many literary events are held, with Ponisavlje Museum and its rich museum collection, Pirot kilim-symbol of the town, various monuments of immense historical value as well as with the French artists sculptures. The rich native fund of the Library gives a detailed insight into the town of Pirot ad its surroundings. Pirot is well-known for a large number of monasteries which are part of the tourist offer and the Library strives to contribute to these shrines being visited more and to giving better insight into our culture by publishing monographs on such topics. The year behind us was marked by digitalization, so the rich digital collection enables both preservation of the fund and better access to the native material and information. This study will also refer to the literary work of Slobodan Džunić (1921-1998) who introduced Stara Planina to literature. Today, Stara Planina is becoming an increasingly frequent tourist destination for those who admire untouched, pristine nature with the largest number of waterfalls in Serbia. The 100th anniversary of the birth of Mr. Džunić will be celebrated by organizing a roundtable discussion and a memorial plaque has already been placed in his home

village Temska. The opening of his memorial room is planned in cooperation with the Branch of SANU (Serbian Academy of Science and Arts) from Nis.

KEY WORDS | tourism, culture, comic book festival, Stara Planina, Slobodan Dzunic, dialect, digitalization

НАДИЦА КОСТИЧ
Народная библиотека Пирот
bibliopirot@ptt.rs
БОЯНА МИТИЧ
Народная библиотека Пирот
mitic.bojana.90@gmail.com
МИЛАН ЈОВАНОВИЧ
Народная библиотека Пирот
mixaptt@yahoo.com
МИЛОРАД КОСТИЧ
miloradnbpi@gmail.com
Народная библиотека Пирот

БИБЛИОТЕКА - ГИД ПО КУЛЬТУРНОМУ НАСЛЕДИЮ ПИРОТА

РЕЗЮМЕ | Наша работа направлена на то, чтобы пролить свет на отношение библиотеки к культурному туризму, который является основой развития общества.

Сегодня культурный туризм (культурное наследие) рассматривается более всесторонне, и все больше и больше подчеркивается его роль и значение.

В докладе будет показано, каким образом Народная библиотека Пирота способствует развитию туристического предложения Пирота и его окрестностей.

Один из способов продвижения Библиотеки в регионе Пирот - проведение Фестиваля комиксов. Благодаря этому широкая публика и туристы могут познакомиться с крепостью Пирота, где проходят литературные вечера; музеем Понишавля и его богатой музейной коллекцией; пиротскими коврами (чилимом) - символом города; различными памятниками, имеющие большое историческое значение, а также скульптурами французских художников. Богатый краеведческий фонд библиотеки дает подробное представление о Пироте и его окрестностях. Пирот известен большим количеством монастырей, что является частью туристического предложения, и Библиотека стремится способствовать туристическому потоку к этим святыням и лучшему познанию нашей культуры, публикуя монографии на эти темы. Год, который вот уже за нами, был отмечен цифровизацией, поэтому богатая цифровая коллекция позволяет как сохранить фонд, так и улучшить доступ к краеведческим материалам, а также лучше информировать общество.

В докладе мы также рассмотрим литературные произведения Слободана Джунича (1921-1998), который представил в литературе Стару Планину (Старую

гору). Сегодня Стара Планина становится важным туристическим направлением для любителей нетронутой природы, ведь здесь находится самое большое количество водопадов в Сербии. К 100-летию со дня рождения Джунича будет организован круглый стол, а в его родном селе Темска установлена мемориальная доска. В сотрудничестве с филиалом САНУ (Сербская академия науки и искусства) в Нише также планируется открытие мемориальной комнаты.

КЛЮЧЕВЫЕ СЛОВА | туризм, культура, фестиваль комиксов, Стара планина, Слободан Джунич, диалект, цифровизация

